بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ފައިސަލާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ފައިސަލާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/47
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: އަބްދުﷲ ނާހިދު
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A315994
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: އަލިވާ / ރ. މީދޫ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އަލިވާ / ރ. މީދޫ

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: ރައުފާން ނިޒާމް
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:A305179
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދިލްރަކާޝްމިލާ / ގއ. ދާންދޫ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ދިލްރަކާޝްމިލާ / ގއ. ދާންދޫ

* ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 06 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1439 / 24 ޑިސެމްބަރު 2017
* ނިމުނު ތާރީޚް: 05 ރަޖަބު 1439 / 22 މާރިޗު 2018

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފައިސަލާ ނަންބަރު: 2251/Cv-C/2016
- ނިންމިކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އުއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 2016-10-18 * ނިމުނު ތާރީޚް: 2017-09-28
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު — ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް (ރިޔާސަތު) — ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2251/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ރ. މީދޫ / އަލިވާ، އަބްދުﷲ ޝާހިދު ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި، އިސްތިއުނާފުގެ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ގދ. ތިނަދޫ / ދިލްކަޝްވިލާ، ހައްޝާން ނިޒާމް އެވެ.

- **ޤަރާރުކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- އިސްތިއުނާފު މިކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2251/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލިއިރު، އެޤަޟިއްޔާއަކީ ރ. މީދޫ / އަލިވާ، އަބްދުﷲ ޝާހިދު އާއި ގދ. ތިނަދޫ / ދިލްކަޝްވިލާ، ހައްޝާން ނިޒާމް އާއި ދެމެދު 01 ފެބުރުއަރީ 2016 ގައި އެއްބަސްވި ސްޓޮކުކުރުން އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަނބުރާ އަދާކުރާ ގޮތަށް 750,000.00ރ. (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ގެންގޮސް އަނބުރާ އަދާކުރުމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތައި ޚިލާފުވެ ބޭނުންކުރާ ފައިސާ އަނބުރާ ދިނުމުގައި ނުވާކަމަށާއި، އެފައިސާ އަނބުރާ ދެއްކުމަށް ސޮއިކޮށްދީ ގެރެންޓީއެއްގެ ގޮތުގައި އަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ރ. ނަންބަރު A4253B-03-16-E "ރިޝްވާ" ނަމަކަށްކިޔާ ބޯޓު ރަހުނުކޮށް އެބޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީ ހައްޝާން ނިޒާމް އާއި ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އަދި ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ބާޠިލުކުރުމުން އެގްރީމެންޓުގައިވާ ފައިސާ އަދާކުރަމުން ދޫކުރެވިފައިވާ ޗެކްތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ޗެކަކަށް ފައިސާ ނުލިބި ޗެކެއް ބައުންސްވެއްޖެނަމަ ފައިސާގެ ގެރެންޓީއަށް ރަހުނު ކުރެވުނު ބޯޓު ފައިސާދިން ފަރާތުގެ ނަމަށް ބަދަލުކުރުމުގެ އިތުރުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި މުޅި ޖުމްލަފައިސާގެ 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ޖޫރިމަނާކަމުގައި ބޭނުންވިއިރު އެގްރީމެންޓުގެ 06 ވަނަ މާއްދާއާއި 10 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްބަސްވެފައިވާކަމަށާއި އަދި އެގްރީމެންޓުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައިވާފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ އިތުރު ޖޫރިމަނާ ހަރަދުގެ ގޮތުގައި 60,000.00ރ. (ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) ހުށަހަޅަން އަދި ގދ. ތިނަދޫ / ދިލްކަޝްވިލާ، ހައްޝާން ނިޒާމް ގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި،

ޤަޟިއްޔާ ބައްލަވައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމުގައި، "ދެންފަހު، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ލިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު ހ. މީދޫ "އަލިވާ" ޢަބްދުﷲ ސާހިދު އާއި ގއ. ދާންދޫ / ދިލްކަޝްވިލާ ބަޔާން ނިޒާމް އާއި ދެމެދު 01 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައި އެއްބަސްވެ ސޮއިކުރެވުނު އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން ޢަބްދުﷲ ސާހިދު އަނބުރާ އަދާކުރާ ގޮތުން ބަޔާން ނިޒާމްގެ އަތުން 750,000.00ރ. (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާ ކަމާއި، މިފައިސާ އަނބުރާ ދައްކަންދެން ސެކިއުރިޓީ ގެރެންޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ޢަބްދުﷲ ސާހިދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ރ. ނަންބަރު A4253B-03-16-E "ރިޝްވާ" ނަމަކަށްކިޔާ ބޯޓު މިދަރަނަށް ރަހުނުކުރުން ބޯޓުގެ ރަޖިސްޓަރީ ބަޔާން ނިޒާމް އާއި ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަމާއި، ބާރުނާމާއާއި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަނބުރާ ދައްކާގޮތަށް ނެގިފައިސާގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ޢަބްދުﷲ ސާހިދުގެ ފަރާތުން ބަޔާން ނިޒާމަށް އަނބުރާ ދައްކާފައިނުވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކަމަށްބަލާ ދަރަނިވެރިޔާ ދެއްކުމަށް ބާރުވެރިޔާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދަރަނިވެރިޔާ ނަގާފައިވާ 750,000.00ރ. (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފައިސާ އަދާނުކުރާ ނުވާނަމަ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދުވާލަކަށް 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) ގެ ހިސާބުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދޭންޖެހޭ 60,000/-ރ. (ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި މިއެންމެހާ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދުގެ ތެރެއިން ދައްކާފައިވާ ބަޔާން ނިޒާމްގެ ފަރާތުން މިދެމެދުގައި އިތުރުވެފައިވާ 1,095,000.00ރ. (އެއްމިލިއަން ނުވަދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަކީ ދައްކަންވާ ގއ. ދާންދޫ / ދިލްކަޝްވިލާ ބަޔާން ނިޒާމަށް ދައްކާދިނުމަށް ހ. މީދޫ / އަލިވާ ޢަބްދުﷲ ސާހިދު ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން މަދަނީ މިންގަނޑުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެއްޖެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި މިފައިސާ ބަޔާން ނިޒާމަށް ޙަވާލުކުރުމުގެ ގޮތުން 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 މިދުވަހުން ފެށިގެން މަދުވެގެން އެއްމަހަކަށް ޖެހޭގޮތަށް އެމަހަކު ސިވިލްކޯޓަށް ފައިސާ ދައްކަމުން ގޮސް މިގޮތުން 08 (އަށެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިފައިސާ 1,095,000.00ރ. (އެއްމިލިއަން ނުވަދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ދައްކާ ދަރަނި ހިލާސް ކުރުމަށް ދައްކާދިނުމަށް ހ. މީދޫ / އަލިވާ ޢަބްދުﷲ ސާހިދު (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A315994) އަށް އަންގައި ޙުކުމްކުރެއްވިއެވެ." މިގޮތަށް ޙުކުމްކުރައްވާފައިވާކަން ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތެވެ.

02- އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ މަތީން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2251/Cv-C/2016 ދަޢުވާގައި ބުނުމުކުރެއްވުމާއި ގުޅިގެން ހ. މީރު / އަލިފާ، އަބްދުﷲ ޝާހިދު ގެ ފަރާތުން އެދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން، އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް އެނުކުތާތަކާއި ގުޅޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދެއްކެވިއެވެ.

* ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ދަފުތަރުގެ ދެމުދު ފެނިފައިވާ ދެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބަޔާނާ ނިޒާމްގެ ފަރާތުން އަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް ދޫކުރެއްވި 700،000.00ރ. (ހަތްލައްކަ ރުފިޔާ) ކަމާއި، ނަމަވެސް ބަޔާނާ ނިޒާމްގެ އަތުން އަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް ލިބިފައިވަނީ 300،000.00ރ. (ތިންލައްކަ ރުފިޔާ) ކަން އަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަހުން އެނގެން އޮތްކަމަށް، އެ ހެކިބަހުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްނުކުރައްވާ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާ އެވެ.

* ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޗެކަށް ފީ އަދި ހުއްދަ ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ވަކިވަކި ކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރުވަނަ ދަތުރުކުރުމުގެ އުޖޫރައާއި ހަރަދު ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ވަކިވަކި ޝަރުޠު މަސްރަފުގައި ފައިސާ ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ބަޔާނާ ނިޒާމް ހަރަދުކުރިކަން އެނގެން އޮތް ހެކި ހުށަހެޅިފައިވާއިރު، އެފައިސާ ދެއްކުމަށް އަމުރުނުކުރަން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާ އެވެ.

* ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: އަބްދުﷲ ޝާހިދު ބަޔާނާ ނިޒާމް އަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ބަޔާނާ ނިޒާމް އެދިގެން އަދަދު އިޝާރާތް ބަލާފައިވާކަން އަބްދުﷲ ޝާހިދު ހުށަހެޅި ހެކިބަސްތަކުގައިވާ ދ. ކަނޑުދޫ / ހުވަނދުމާގެ، އަދަދު ބަލިފު އާއި ގދ. ފިޔޯރީ / ދޮރަސްމާގެ، ޢަލީ ޢަބްދުﷲ ފަދަމީގެ ހެކިބަހުން އެނގެން އޮތަސް އިތުރު އެ ފައިސާ އާއި ބަޔާން ފައިސާ ލިބިފައިވާ ކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވާއިރު، ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ނުކުތާއެވެ.

03- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2251/Cv-C/2016 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި، އެދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން ހ. މީރު / އަލިފާ، އަބްދުﷲ ޝާހިދު ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދިފާޢުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ

މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

-3.1 ފުރަތަމަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފުގެ ޚަޞްމުވާ ފަރާތާއި ދެމެދު 01 ފެބްރުއަރީ 2016ގައި ލިޔެފައިވާ "ވިޔަފާރި އުޞޫލުން ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެގްރީމެންޓް"ގެ އެއްވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެމާއްދާގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވަނީ؛

"މިއެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތުން ވަކި ފައިސާ ނެގި ފަރާތަށް ވިޔަފާރީގެ އުޞޫލުން އަޅާ ދައްކާގޮތަށް -/750000(ހަތްލައްކަ ފަންސާސް) ދިވެހިރުފިޔާ ދިނުމެވެ. އަދި މިއެގްރީމެންޓްގައި ސޮއިކުރެވުނު ވަގުތު ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތުންވަނީ -/750000(ހަތްލައްކަ ފަންސާސް) ދިވެހިރުފިޔާ ފައިސާ ނެގި ފަރާތަށް ހަވާލުކުރެވިފައެވެ."

މިފަދައިންކަމަށްވާއިރު، މިމާއްދާގެ ނައްޞުން، ފައިސާ ދީ ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަން ސާބިތުކުރުން އެދެން އޮތީއިރު، ލިޔުމީ ހެކިން ސާބިތުކުރާގޮތަށް، ޝަފަހީ ހެކިން ނޫނީ ލިޔުމަކާ އިސްތިޝްހާދު ގޮތެއްގައި ފޯރުކޮށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ނޫންކަމާއި، ޝަފަހީ ހެކި (oral evidence)ގެ މައްޗަށް ލިޔުމީ ހެކި (documentary evidence) ގަދަވެގެންވާ ކަން އެއީ އިސްލާމީ ޝަރުޢުގައި އުޞޫލެއްކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2010/SC-A/17 ޤަޟިއްޔާގައި މިއުޞޫލު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

"...ޝަރީޢަތުން ކަންކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ލިޔުމީ (ޑޮކިއުމެންޓަރީ) ހެއްކާއި ޝަފަހީ (އޯރަލް) ހެއްކާއި މިދެވަސީލަތުގެ ތެރެއިން، ޝަފަހީ ހެއްކަށް ލިޔުމީ ހެއްކަށްވުރެ، ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރުގެ ގަދަކަމުން ބޮޑު ވަސީލަތެއްކަމާއި..."

މިގޮތުންނެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2010/SC-A/02ގައި މިއުޞޫލާބެހޭ ގޮތުން ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ؛

"...ޒަބްތުމަންގެ ގޮތުގައި މުޢާމަލާތްތަކާއި ކުރުމަށްޓަކާ ޤާބިލު އެކުލަވާލާފާ ޚާއްޞަ ލިޔުމީ މުސްތަނަދަކީ ދުނިޔޭގެ އެންމެހައި ޤާނޫނީ ނިޒާމްތަކުން ޤަބޫލުކުރާ ލިޔުމީ ދަލީލު (documentary evidence) އުޞޫލުގެ އާންމު ކަމުގައި، ދަލީލު ހިމެނޭ ތެރޭގައި ތަކުގެ ގޮތުން އެހެން ލިޔުމީ ދަލީލުތަކުން ޤާބިލުވާ ކަމަކާއި ޒާތުގެ ކަމެއް ޤާބިލުވާ ހަމައެހެން ލިޔުމީ ދަލީލުތަކުން ކަމުގައި އިސްތިސްނާއެއް ނެތި އެންމެ އުޞޫލެއް ނޫންކަމާއި..."

ކިޔާދީ ހުށަހާއި ޝަރީޢަތުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންކުރެވުނު އުސޫލަށް ބަލާއިރު، މިޤަވާއިދާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތާއި ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ "މާރާކިޔަ އުސޫލުން ފަރާތަށް ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން" އަކީ މުދަލާއި ގުޅޭ ބައިވެރިންގެ ދެމެދުގައި އެ މުއާމަލާތުގެ ލިބިގަތުމާއި އެކުލަވާލާފައިވާ ލިޔުމެއް "ޢަބްދުﷲ" މުސްތަޤްބަލުގައި، މުސްތަޤްބަލުން ދެމެހެއްޓުމުގެ ހުއްޖަތް ހާޟިރު ކުރެވޭ ގޮތައް، ފުރަތަމަ ހުއްޖަތެއް، މުސްތަޤްބަލުގައި ސާބިތު ފަރާތުން އިންކާރު ނުކުރާފައިނުވާ، އެ މުސްތަޤްބަލު ޢާދައި ސާބިތުވާ ފަރާތުން ދިފާއު މުސްތަޤްބަލުގައި ޤާނޫނީ ބުރަޖެހުން ދެނަމަ ހުއްޖަތެއް އެ މުސްތަޤްބަލުގައި ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ބައްޔަތްތަކާއި ވަޒީފާ (content) އަދި އެކަ އިދާރީ ޤަރާރު ނުކުތާގެ ހާމަކުރެވިފައިވާ ސާބިތު ބައްޔަތްތަކާއި ވަޒީފާއެއް ކުރުމުގައި ޤާނޫނީ ބުރަޖެހުންތަކާއި، "މާރާކިޔަ އުސޫލުން ފަރާތަށް ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން" އަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާފައި ނުވާކަމާއި ނަމަވެސް އެކުލަވާލާފައި 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނޭ ފަރާތުގެ ބަދަލަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާތީ، ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު އަށް ލިބެންކަން ކިޔާދީ ހުށަހެޅުމާއިން އެކި ފަރާތުގެ މިންވަރު ނުލިބޭ ކަމަށާއި، ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް ލިބިފައިވާ -/300000ރ(ތިންލައްކަ ރުފިޔާ) ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ދިފާޢު ދަޢުވާ (counter claim) މަރުޙަލާ މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު އުފުލާންޖެހޭ ހެކި ދެއްކުމުގެ ބުރަ (evidential burden) ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް އުފުލިފައިނުވާކަމަށާއި، ކިޔާދީ ހެކިން ދޮގުކޮށްފައި އެކި ފަރާތުގެ މިންވަރު، ބެލިކަމަށްވެސް ނަމަވެސް ކިޔާދީ އަދި ޝަރީޢަތް ހުށަހެޅިފައިވާ ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް ޝަރީޢަތުން ހުކުމްކުރުމުގައި ނުވާކަށް މިޤަވާއިދުގެ ހުކުމުގެ ލިބެންވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށާއި، ބަދަލާ ނިޔާވުގެ އަދި ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުއަށް ލިބިފައިވާ -/300000ރ(ތިންލައްކަ) ރުފިޔާކަމަށް ބުނެ، ހުކުމް ދިފާޢު ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ހުކުމް ޝަރީޢަތް ހެކިގެ ތެރެއިން ގަދަ.ފިޔާރި / ނަމްބަރުގެ ތަމްރީﷲ ފަރުމީގެ ހެކިބަހުގައި، "ބަދަލާ ނިޔާވުގެ އަދި ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ތިންލައްކަ ރުފިޔާ ނުދި ކަމުގެ ލިބުނުކަމް އަދޭގަނޑު ދެނީމުވެ." މިފަދައިން ބުނެފައިވާތީ، ކުރިން ބަޔާންކޮށްދީފައި އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކުރާ ފަރާތުގެ ބަދަލު ނަގާކުރަން ހިފެހެއްޓި ބުނާ ލިބުނު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ހުކުމްކުރުމުގައި ނުވާކަނޑައެޅި އެވެން ޤަރާރުކަމުގައި، އެއްރާނކަމުން، މިންކަމާއި ގޮތެއް ޝަރީޢަތާއި ފާހަގަ ތަޖުރިބާ ކުރުމުގައި ދަރަޖައާން ޤަވާއިދު އަހަރުގައިވާ ކަމަށް ބެލޭނެ ޝަރީޢަ އަދި ފާހަގަ ސަބަބެއް ނެތެވެ.

3.2- ދެވަނަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާއި ދެމެދުގައި ވެފައިވާ "ވިޔަފާރީގެ އެއްބަސްވުން ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެގްރީމެންޓް" އަށް ބަލާއިރު، އެއެގްރީމެންޓްގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި؛

"މިއެގްރީމެންޓްގެ 10 ވަނަ މާއްދާއާއި އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޝަރުތުގައި ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތުން ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރިން ދޯންޏާ ޕީ ގެ ގޮތުގައި ދޯންޏާ -/60000 (ފަސްދޮޅަސްހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާވެސް ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތަށް ދިނުމަށް ފައިސާ ނަގި ފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ."

މިފަދައިން ބަޔާން ކޮށްފައި އޮންނަ އޮޅުމަށް ބަލާއިރު، ޒާތުގެ އުފެދިފައިވާ "ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރިން ދޯންޏާ ޕީ" އަދި ހުރިހާ ދިވެހިންނާ ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރި ގާއްވާ މަސައްކަތް ކުރުވާނަމަ، ނަގައިދޯންޏާ ޕީ އެއްޗެ ނުވަތަ ނުރުޖާ ކަމާއި، މިސާލަކަށް ޝަރީޢަތުން ބަލާއިރު، ތިރީގައިވާ ސަބަބުތަކާ އެހެން ހުރުމާއިއެކު "ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރިން ދޯންޏާ ޕީ" ޝަރީޢަތް ގުދުވިރާކަން ނަގައިދޯވިން ހަމައެކަނި ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރިކަމުގެ ހުރިހާ ދިވެހިފައިވާ ވިޔަފާރިންނަކަން ސާފުކޮށް އެގެން އޮންނަކަމާއި؛

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރީގެ ޕީ، އަށްދެ ހަރުގެ އަމަން ނަގައިދޯވެން ގޮތުގަކެއް ބަލާން ކުރާ ޓޫރިސްޓް އަދި ގަވާއިދުއް އަދި މިޤާނޫނަން ނެތްކަމަށްވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކާބޯތަކެއްގައި ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރި ވަކާލާތު ކުރަމުން އައިސްފައިވަނީ ވިލާތު ތަނުވާން ކުރުވިއްޖާ ޑަވާއިދުތަކާއިގެ ދަރުސްކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިސް ތޮރިޒަމް ބަލާއިރު ޖެހިނުނު އޮންނަކަމާއި، 1932 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، ކާނޫނު ކަހަލަ ޝަރީޢަތުގެއިވެސް ވިޔަފާރި ގެންދިއުމަ ހުރުވިގެންވާ ކަމުގެކަމަން ބަލާން ކާނޫނުއިވާކަން އެގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި ވިޔަފާރި ކަމުގައި ފުރޭނި ޝަރީޢަތާއި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިސް ދަރަނަ މީހުން ކަމުގައި ބަލާނުކުރަ، އެކަން ޤާނޫނުފުއިވާ ކަން އެގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި ޓޫރިސް ވިޔަފާރިކަމުގެ ދާއިރާ އިތުރަށް ބަލާން ކުޅެއްމުގެ ގޮތުން 1954 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، ކާނޫނު ކަހަލަ ޤާނޫނުއާއްމުއްގައި ނަމަވެސް، ވިޔަފާރި ގެންދިއުމަ ހުރުވިގެން ކަމުނުކަމަށް ބަލާން ކުރުމާއިއެކު، ވިޔަފާރި ކަމުގައިފައިވާ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން، އެކަމަށްތަކައި، ކަނޑައަޅާ އިޖުރާއާތުން ފާސްވެ، ސަރަދު ދިވެހިރާއްޖޭ މިހަކަށް، މިފަދައިން ދިޔާ ބަލާން ކާނޫނުއިވާކަން އެގެން އޮންނަކަމާއި، އެއަންނަ ޓޫރިސް ވިޔަފާރިއާ ބެހޭ ގޮތުން ހުރުމުރުމެ ޤަވާއިދުތަކުގައި މިއުޞޫލު އިސްތިޤްރާރުވާ ކަން އެގެން އޮންނަކަމާއި މިގޮތުން ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތް ކުރުމާއިބަލާ ގޮތުން ހުރިފަދަ ޤަވާއިދު 6 ގެ 178 ވަނަ މާއްދާ ގައި ބަޔާން ކުރާ "ޝަރީޢަތުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަދަލު ޤަބޫލު ކުރުމާއި، ޓޫރިސް ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތަކުން ވަކާލާތު ކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ޤަޟިއްޔާ ހާޟިރުކުރުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެމާއްދާގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ،

"...މިގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ޙާޟިރުވާ މީހަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ."

މިފަދައިން ކަމާއި، އޭގެފަހުން 01 ޑިސެމްބަރު 2002 ގައި ޢަމަލު ކުރެވެމުންދިޔަ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކާލާތު ކުރާ ވަކީލުންނާބެހޭ ގަވާއިދު"ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެސް،

"ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތު ކުރެވޭނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖަސްޓިސްގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ގަވާއިދުން ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށެވެ."

އެއަށްފަހު، ޢަމަލުކުރަން ފެށުނު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2012/01/SC (03 ޖޫން 2012) ސަރކިއުލަރުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި ވަކާލާތުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާބެހޭ ގަވާއިދު"ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެސް،

" ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކޯޓެއްގައި ވަކާލާތުކުރެވޭނީ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތު ކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮތުމުގެ އިތުރުން އެކޯޓެއްގައި ވަކާލާތު ކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ގަވާއިދުން ރަޖިސްޓްރީކޮށް އެކޯޓެއްގައި ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ މީހުންނަށެވެ."

މިއިން އެނގިގެން ދަނީ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށް ވާންޖެހުނުކަމާއި، ޢަމަލު ކުރެވުމުންދިޔަ އަދި ޢަމަލު ކުރެވުމުންދާ، ގަވާއިދުތަކުން މިކަން ސާފުކޮށް އެގޭކަމާއި؛

ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ދޭންޖެހޭ ޙައްޤާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2009/HC-A/348 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެސް،

"...ކުއްޔަށް ގެންދާ ތަކެތީގެ ކުއްޔާގުޅޭ މައްސަލަތައް ފިޔަވައި،....ވަކީލުންގެ ފީ އަދި ޚަރަދުގެ ބައިން ނަގައިދިނުމުގައި، ....މިކަމާއިގުޅޭ ގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވުމެއް އޮތްނަމަ، އެއާ އެއްގޮތަށް ވަކީލުންގެ ފީ ނަގައިދިނުންކަމާއި އަދި އެފަދަ އެއްބަސްވުމެއް ނެތްނަމަ، ވަކީލުގެ ފީ ނަގައި ދޭނީ ބަލާއި ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމުނުކަމާއި....."

މިފަދައިން ކަމަށްވާއިރު، ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ކުރާ އުސޫލަކީވެސް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތަށް "ވަކީލުންގެ ފީ" ނަގައިދިނުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން އޮތް ނިންމުމެއްކަމާއި؛

އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ މައްސަލައިގައި ދަރަބުމުންގެ މުދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ބަލާއިރުވެސް، ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވަނީ، "ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ދޭންޖެހޭ ފީ" އާ މުދުގައި ކަމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ދޭން ދެފަރާތް އެއްބަސްވެފައިވާ ފީ އަދާނުކޮށް މިހާތަނަށް ޝަރީޢަތުން ލިބިދީފައިނުވާތީ، ދެފަރާތުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވެގެން ދަޢުވާކުރައްވާފައި؛

ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ފީގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުކަން ކުރުމުގެ ހުއްދަ ނެތް ފަރާތްތަކަށް ކަމުގެ ދުރުވެރިކަން ދީ ނަގައިދިނުމަކީ ނިންމުމަކީ އަޚްލާޤީ ބަދަލުގެ ބެލުން ކަނޑައެޅިފައި ކަމުގެ އަދި އެކަމަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަން ކުރުމަށް ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ބެލުމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމާއި؛

ޝަރީޢަތް ކުރުމާއިބެހޭ ގޮތުން ހިނގާ ޤަވާއިދު 6 ގެ 178 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ، "ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަދަލު ދަޢުވާ ކުރުމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަކާލާތު ކުރުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވުމުގެ ޤަވާއިދު" އަށް ބަލާއިރު، އާންމު އުސޫލަކީ ދަޢުވާ ކުރާ މީހާއި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރު ވުންކަމާއި، ނަމަވެސް މިއާންމު އުސޫލަށް ދިފާޢުވާ އިސްތިސްނާއެއް، ދަޢުވާކުރާ މީހާ ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ފަރާތުން ޤާނޫނީ ވަކީލު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވުމަށް ހަމަޖެއްސުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ކުރާ މީހާ ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ބަދަލުގައި އެހެން މީހަކު ހަމަޖެއްސުންކަމާއި، ދަޢުވާ ކުރާ މީހާ ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ބަދަލުގައި އެހެން މީހަކަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެވޭނީ ހަމައެކަނި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ކަމާއި، ނަމަވެސް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައިވެސް ދަޢުވާ ކުރާ މީހާއާއި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާއާއެކު ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހާޒިރުވުމުގެ ހައްޤު އޮތްކަން މިދެންނެވި ގަވާއިދުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި ބަދަލުގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވާފަރާތް ތިރީގައި ވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކެއް ދިމާވެގެންކަމުން އެގަވާއިދުން އެގޭ ކަމާއި، އެއީ؛

1- ބަލި ހާލަތު ހުރި ގޮތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް ނުކުޅެދިގެން ވުން.

2- ދިވާ ވަޒަންވެރިވެގެން ދިރިއުޅޭ އަތޮޅުތަކުން އަތޮޅެއްގެ ކޯޓަކަށް ހާޒިރުވާންޖެހުން.

3- ދިވާގެ ގޮތް ގެދޮރާއި ދިވާ ބަލަންޖެހިފައިވާ މީހުން ދޫކޮށް އެތަނަކަށް ދިއުން ދަތިވާކަމަށް ފެންނަ ކުރުވާ ޚަބަރު ދުރުން ކަމެއް ދިމާވުން ނޫނީ ތަނުގައި ނުހުރުވާ ޚަބަރު ކޯޓަށް ފެނުނު ކުރުވާ ސަބަބެއް.

ގުޅުވިގެން ކަމާއި، މިގޮތުގައި ބަޔާން ކުރާ ފަދަ ހާލަތެއް ގުޅުވިގެންނަމަ، ދަޢުވާ ކުރާ މީހާ ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ބަދަލުގައި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމަށް، އެގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން (ށ) އާ ގުޅުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން މީހަކަށް ކަމާއި، އެއިން މީހަކާ ކުރެވޭނަމަވެސް، އެމާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ މީހުންނަށް ކަމާއި އަދި އެމާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާން ކުރާ މީހުން ކުރު މީހަކު ނޮންނަމަ

އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ ކޯޓުން ޤަބޫލު ކުރާ މީހެއްކަމާއި، އެހެންކަމުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ބަދަލު ޤަބޫލު ކުރުމުގައި ކޯޓުން ޤަބޫލު ކުރަންޖެހޭނީ އެޑްވޮކޭޓުގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތަށް 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން (ރ) އަށް ބަޔާން ކުރާ މީހަކު ނުވަތަ އެމާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާން ކުރާ މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއްކަމާއި (ވ) ގައި ބަޔާން ކުރާ މީހުންގެ ތެރެއިން މީހަކު ނުވަތަ އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ މީހެއްކަމާއި، މިފަދައިން ބަދަލުގައި އަންނަ މީހުންނަށް ޤާނޫނީ ވަކާލާތުގެ އެއްވެސް ހުއްދައެއް ކޯޓުން ސަނަދުދިނުމާބެހޭ އެއްވެސް ގަވާއިދެއް އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އެއްވެސް ގަވާއިދެއް ހަމަޖައްސާފައި ނުވާކަމާއި، ނަމަވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ދި ސަނަދުދިނުމާއިބެހޭ ގޮތުން ބަޔާން ކުރާ ގަވާއިދު ތަޢާރުފުކުރި 01 ޑިސެމްބަރ 2002 ގައި ޢަމަލު ކުރަމުންދިޔަ "ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކާލާތު ކުރާ ވަކީލުންނަށް ގަވާއިދު" އާއި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2012/01/SC (03 ޖޫން 2012) ނަންބަރު ސާބިޤާގައި ބަޔާން ކުރާ ގަވާއިދުގައި އުސޫލެއް ބަޔާން ކުރައްވާފައި ވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާއި ދަޢުވާ ކުރާ މީހާއި ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުވާ މީހުންނާއި ދެމެދުގައި ތަފާތެއް ވާކަމާއި، މިތަފާތު ހުރުމުގެ ސަބަބަކީ، ޤާނޫނީ ވަކީލަކީ ހަމަޖެހިފައިވާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ވަކީލު ކަމުގެ ހުއްދަ ނަގައިގެން ފަރާތްތަކާއި ނަމަވެސް ބަދަލުގައި ކޯޓުތަކަށް ހާޒިރުވާ ފަރާތްތަކަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލު ކަމުގެ ހުއްދަ ނެތް ފަރާތްތަކެއް ނުވާކަމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަކީ ކޯޓުތަކަށް ހުށަހަޅާ ކަރުދާސް މަސްއޫލިއްޔަތުގައިވެސް ޝަރީޢަތް ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކެއްކަމާއި، ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތާއި ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވާ ފަރާތްތަކަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ނެތް ފަރާތްތަކެއް ކަމުން، ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ނެތް މީހަކު ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވެ ދަޢުވާ ކުރުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކޮށް ހުއްދަ ނެތް ފަރާތަކުން ޤާނޫނީ ވަކީލުކަން ކުރުމުގެ ސަބަބުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާކަމާއި، ކުރުމަށް ނޫނީ ބެލެވެން ނެތުމުން، މިޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ދަރަޖައެއް ދީ ގޮތުގައި ދަރަޖައެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ -/60000 (ފަސްދޮޅަސްހާސް) ރުފިޔާ ޖޫރިމަނާ ނަގައިދިނުމަށްފަހު، ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ނެތް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ބަދަލު ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަކީ ސާބިތުކަމެއް ދީފައި ނުވާކަން އެގޮތުން

އޯޑަރުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2251/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމުން، މިބައި އުނިކުރަންޖެހެއެވެ.

3.3- ތިންވަނަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފު ކުރާ ޢަބްދުﷲ ނާހިދު އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުގާ ބަޔާން ނިޒާމުއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ހަމަޖެހޭން ނިޒާމު އެދިގެން އަބްދުލް އިޢުލާން އާއި ބަރާބަރުކޮށްފައިވާކަން ޢަބްދުﷲ ނާހިދު ހުރަހެއް ދެހެކިން ކަމުގައިވާ ޝ.ކަނޑިތީމު / ހުވަނދުމާގެ، އަބްދުލް ހަލީމާއި ގދ.ފިޔޯރީ / ސޫރަނަސްމާގެ، ތަފަރުﷲ ފަހުމީގެ ހެކިބަހުން ދެކެން ނަތީޖާކަމާއި މިދިޔުމުންގެ ހެކިބަހުން ދެކެން ޢުމަރު، ޢަބްދުﷲ ނާހިދުގެ ބަޔަކު ރ. މީދޫ އަލިފާ އަބްދުލް ރަޝީދު އެދިގެން އަބްދުލް ރަޝީދު ބޭނީ ފަރާތްތަކަށް ފައިސާ ދިންކަމާއި، ހިލާބަސް ދިން ހިލާނގެ ތިޔާއިން އަބްދުލް ހުވަދު ހުރިހާ ދައްކާފައިވާ ވަރަކަށްކަން އެކަން ތެދީ، ހިސާބު މިހަކަން ފައިސާކަށްދިޔައިން ތަރައްޤީކުރަނީ ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ޙައްޤުގެ އަބްދުލް ހަވާލާގެ ފައިސާއެއް ދިނުމުގެ އިތުރުން އަމަލުކުރުމުގެ ސަބަބުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ހަމައެކަނި ސިފަތައް ދީފައިވާކަން ފެނެއެވެ. އަދި ފައިސާ ޖަމާކުރި ދުވަހު އެއީ ކޯޓުން ޤަރާރުކުރެވުނީ ގޮތް ފައިސާއާއިއެކުގައި ޢަބްދުލް ހަލީމް ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ގޮތުގެ ސިޓީ ފޮނުވިއިރު އަބްދުލް ހަލީމުގެ "ކަރޑު" ކިޔާފައިވާ ދެން ފައިސާ ވަގުތު ހިލާބަސް ގޮތުގެ ޝަރުޢީ ނަތީޖާ ހަމަޖެހުނު ގޮތް ކަން އެކަން ޤަބޫލުކުރެއެވެ. އަބްދުލް އިސްލާހެއް އެބުރިފޮށް ބަރާބަރުގެ ފައިސާގެ ކަން އެކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ، އެފައިސާ ދީފައިން ކަމަކަށް ޢަބްދުﷲ ނާހިދު ދިނީ އަބްދުލް އިސްލާން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަޔާން ނިޒާމުއަށް ދެއްކުމުގެ ފައިސާއެއް އެކަށައަޅައިގެން ދީފައިވާ ނަމަ ކުރިއަށް ދާނެ ވާހަކަތައް ދީފައިވާކަމަށް އަދި ގދ.ފިޔޯރީ / ސޫރަނަސްމާގެ، ތަފަރުﷲ ފަހުމީ، ބަރާބަރު ދޭނީ -/450000ރ (ހަތަރުލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އަބްދުލް އިސްލާމްއަށް ދީފައިވާކަމަށް ދީފައިވާ ސިޔާސަތުގެ މަޖިލީހުގައި އަބްދުލް އިސްލާން ހަވާލުކުރެއްވި ކަމަށް، މިއީ ހަމަވާނެ ޢަބްދުﷲ ނާހިދުގެ ބަޔަކު (ރ.މީދޫ / އަލިފާ، އަބްދުލް ރަޝީދު) އާއި އަބްދުލް އިސްލާންގެ އަތުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނަގާ އަދި އެފައިސާ ނަގައިދިނުމާ ފައިސާއެއް ދައްކާފައިވާ ސިޔާސަތުގެ މަޖިލީހުގައި އަބްދުލް އިސްލާން ތިޔަވަރު ކުރާ ކުރުމަށް އަބްދުﷲ ނާހިދުގެ ބަޔަކު ދައްކާފައިވާ ނަތީޖާއެއް، އަބްދުﷲ ނާހިދުގެ ބަރާބަރު އަބްދުލް ހަވާލާދު ދީފައި އަބްދުލް އިސްލާމްއަށް ބަހައި ފައިސާ ދައްކަފައިވާ އެއިސްލާހަށް ބަޔާން ނިޒާމުއަށް ދިނުމަށް ބަޔާން ނިޒާމު ދީފައި ދިން ފައިސާކަން މަޤާމީ މިންގަނޑެން އަބްދުﷲ ނާހިދުއަށް ސާބިތުކޮށް ދެއްވައި

ނުވާކަން ދެކެން އޮތުމުން، މިންކަމުގައިވެސް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނު ތަޢާރުޟު ކުރުމުގައި ދަރަނިކަމަށް އެދުން އަރާފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުވެވެ.

ވީމާ، އިސްތިޢުނާފު ބަޔާން ކުރެވުނު ކަންކަން އެނގުން ހުރުމުން، މިމައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަސްޓްއިންސްޓަންސް ޑިވިޝަން، އިސްތިޢުނާފު ކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2251/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ކަމެއްނެތެވެ.

- ޙުކުމް:-

ދެންފަހަ ބަޔާންވި ދިޔަ ނުކުތާތަކަށް އެނގެން ހުރުމާއިއެކު، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2251/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، "ރ.މީދޫ "އަލިވާ" އަބްދުﷲ ޝާހިދު އާއި ގއ. ގާނދޫ ދިރާކަސްޓާ ބައްޔާން ނިޔާމް އާއި ދެމެދު 01 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައި އެއްބަސްވެ ސޮއިކުރެވުނު އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަނބުރާ އަދާކުރާ ގޮތަށް ބައްޔާން ނިޔާމްގެ އަތުން 750000.00ރ (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާ ކަމަށާއި، މިފައިސާ އަނބުރާ ދެއްކުންތެރިން ސެކިއުރިޓީ ގެރެންޓީއެއްގެ ގޮތުގައި، އަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ރ. ނަންބަރު A4253B-03-16E "ރިޝްވާ" ނަމަކަށްކިޔާ ބޯޓު މިދަރަންޏަށް ރަހުނުކޮށް ރަޖިސްޓަރީ ބައްޔާން ނިޔާމް އާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުން އަނބުރާ ދައްކާތަން ނުވާފައިސާގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް އަބްދުﷲ ޝާހިދު ގެ ވާރުތަން ބައްޔާން ނިޔާމަށް އަނބުރާ ދައްކާފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީވެ، ދައްކާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަނަށް ބާކީ އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުން ދަރަންޏަކަށް ނަގާފައިވާ 750000.00ރ (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި، އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދެވޭނެ %5 (ފަހެއް އިންސައްތަ) އިގެ ބޮޑުން ދަރުކަށްނޫނީ ވައިސާ" ނަގައިދިނުމަން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމަށްވާ ޤަރާރުދާދުން، މިއްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަން ޖެހުނު ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަރުން ދޭންޖެހޭ -/60000ރ (ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) ފައިސާ ޖުމްލަ ދޭންޖެހޭ ނޫ) ނަގައި ދިނުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2251/Cv-C/2016

ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޢުޤޫބާ ބާޠިލުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރެއްވީމެވެ.